

PRESUDA SUDA

14. prosinca 2000.(*)

„Sporazum o osnivanju Svjetske trgovinske organizacije – Sporazum TRIPS – Članak 177. Ugovora o EZ-u (koji je postao članak 234. UEZ-a) – Nadležnost Suda – Članak 50. Sporazuma TRIPS – Privremene mjere – Tumačenje – Izravan učinak”

U spojenim predmetima C-300/98 i C-392/98,

povodom zahtjeva za prethodnu odluku na temelju članka 177. Ugovora o EZ-u (koji je postao članak 234. UEZ-a), koje su uputili Arrondissementsrechtbank 's-Gravenhage (Okružni sud u Haagu, Nizozemska) (C-300/98) i Hoge Raad der Nederlanden (Vrhovni sud Nizozemske) (C-392/98) u postupcima koji se vode pred tim sudovima između

Parfums Christian Dior SA

i

Tuk Consultancy BV (C-300/98)

te između

Assco Gerüste GmbH,

Rob van Dijk, koji posluje pod tvrtkom Assco Holland Steigers Plettac Nederland,

i

Wilhelm Layher GmbH & Co. KG,

Layher BV (C-392/98),

o tumačenju članka 50. Sporazuma o trgovinskim aspektima prava intelektualnog vlasništva, kako je utvrđen u Prilogu 1. C Sporazumu o osnivanju Svjetske trgovinske organizacije, koji je odobren u ime Zajednice, s obzirom na pitanja iz njezine nadležnosti, Odlukom Vijeća 94/800/EZ od 22. prosinca 1994. (SL L 336, str. 1.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 11., svezak 74., str. 3.),

SUD,

u sastavu: G. C. Rodríguez Iglesias, predsjednik, C. Gulmann, A. La Pergola, M. Wathelet i V. Skouris, predsjednici vijeća, D. A. O. Edward, izvjestitelj, J.-P. Puissochet, P. Jann, L. Sevón, R. Schintgen i F. Macken, suci,

nezavisni odvjetnik: G. Cosmas,

tajnik: H. von Holstein, zamjenik tajnika,

uzimajući u obzir pisana očitovanja koja su podnijeli:

- za Tuk Consultancy BV, K. T. M. Stöpetie i M. van Empel, članovi odvjetničke komore u Amsterdamu (predmet C-300/98),
- za Assco Gerüste GmbH i R. Van Dijka, G. van der Wal, član odvjetničke komore u Bruxellesu (predmet C-392/98),
- za nizozemsku vladu, M. A. Fierstra, voditelj Odjela za europsko pravo pri Ministarstvu vanjskih poslova, u svojstvu agenta (predmet C-392/98),
- za francusku vladu, K. Rispal-Bellanger, zamjenica ravnatelja u Upravi za pravne poslove Ministarstva vanjskih poslova, i S. Seam, tajnik za vanjske poslove u istoj upravi, u svojstvu agenata (predmet C-392/98),
- za portugalsku vladu, L. I. Fernandes, voditelj Pravne službe u Glavnoj upravi za Europske zajednice Ministarstva vanjskih poslova, te T. Moreira, zamjenica ravnatelja Glavne uprave za međunarodne gospodarske odnose, i M. J. Palma, odvjetnica u istoj Glavnoj upravi, u svojstvu agenata (predmet C-300/98),
- za vladu Ujedinjene Kraljevine, J. E. Collins, *Assistant Treasury Solicitor*, u svojstvu agenta, uz asistenciju D. Andersona, *barrister* (predmet C-300/98), i M. Hoskinsa, *barrister* (predmet C-392/98),
- za Vijeće Europske unije, J. Huber i G. Houttuin, pravni savjetnici, u svojstvu agenata (predmeti C-300/98 i C-392/98),
- za Komisiju Europskih zajednica, P. J. Kuijper, pravni savjetnik, u svojstvu agenta (predmeti C-300/98 i C-392/98),

uzimajući u obzir izvještaj za raspravu,

saslušavši usmena očitovanja društva Assco Gerüste GmbH i R. Van Dijka, koje zastupaju G. van der Wal i G. A. Zonnekeyn, član odvjetničke komore u Bruxellesu, nizozemske vlade, koju zastupa M. A. Fierstra, danske vlade, koju zastupa J. Molde, voditelj odjela u Ministarstvu vanjskih poslova, u svojstvu agenta, španjolske vlade, koju zastupa N. Díaz Abad, *abogado del Estado*, u svojstvu agenta, francuske vlade, koju zastupa S. Seam, vlade Ujedinjene Kraljevine, koju zastupaju J. E. Collins i M. Hoskins, Vijeća, koje zastupa G. Houttuin, i Komisije, koju zastupa H. van Vliet, član Pravne službe, u svojstvu agenta, na raspravi održanoj 23. svibnja 2000.,

saslušavši mišljenje nezavisnog odvjetnika na raspravi održanoj 11. srpnja 2000.,

donosi sljedeću

Presudu

- 1 Presudom od 25. lipnja 1998., koju je Sud zaprimio 29. srpnja 1998. (C-300/98), i presudom od 30. listopada 1998., koju je Sud zaprimio 5. studenoga 1998. (C-392/98), Arrondissementsrechtbank 's-Gravenhage (Okružni sud u Haagu) i Hoge Raad der Nederlanden (Vrhovni sud Nizozemske) postavili su Sudu na temelju članka 177. Ugovora o EZ-u (koji je postao članak 234. UEZ-a) jedno pitanje odnosno tri pitanja o tumačenju članka 50. Sporazuma o trgovinskim aspektima prava intelektualnog vlasništva (u daljnjem tekstu: Sporazum TRIPS), kako je utvrđen u Prilogu 1. C Sporazumu o osnivanju Svjetske trgovinske organizacije (u daljnjem tekstu: Sporazum o osnivanju WTO-a), koji je odobren u ime Zajednice, s obzirom na pitanja iz njezine nadležnosti, Odlukom Vijeća 94/800/EZ od 22. prosinca 1994. (SL L 336, str. 1.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 11., svezak 74., str. 3.).
- 2 U predmetu C-300/98 pitanje je postavljeno u okviru spora između društva Parfums Christian Dior SA (u daljnjem tekstu: Dior) i društva Tuk Consultancy BV (u daljnjem tekstu: Tuk).
- 3 U predmetu C-392/98 pitanja su postavljena u okviru spora između društva Assco Gerüste GmbH i R. Van Dijka (u daljnjem tekstu zajedno: Assco) s jedne strane te društva Wilhelm Layher GmbH & Co. KG (u daljnjem tekstu: Layher Njemačka) i njegovog društva kćeri Layher BV (u daljnjem tekstu: Layher Nizozemska) s druge strane.

Pravni okvir

- 4 Uvodnom izjavom 11. Odluke 94/800 predviđeno je:

„budući da Sporazum o osnivanju Svjetske trgovinske organizacije, uključujući njegove Priloge, po svojoj naravi nije takav da bi se na njega izravno pozivalo u sudovima Zajednice ili država članica”.
- 5 Člankom 1. stavkom 1. prvom alinejom te odluke predviđeno je:

„Ovime se u ime Europske zajednice potvrđuju sljedeći multilateralni sporazumi i akti s obzirom na onaj njihov dio koji spada u nadležnost Europske zajednice:

  - Sporazum o osnivanju Svjetske trgovinske organizacije te također sporazumi iz Priloga 1., 2., i 3. navedenog Sporazuma.”
- 6 Članak 50. Sporazuma TRIPS glasi:

„1. Sudske vlasti ovlaštene su da nalože hitne i djelotvorne privremene mjere:

  - (a) radi sprečavanja nastanka povrede bilo kojeg prava intelektualnog vlasništva, a posebno radi sprečavanja ulaza robe u trgovačke kanale u njihovoj nadležnosti, uključujući uvoznju robu odmah nakon provedbe carinskog postupka;
  - (b) radi očuvanja relevantnih dokaza vezano uz navodne povrede prava.

2. Sudske su vlasti ovlaštene, kad je to primjereno, privremene mjere primijeniti bez saslušanja druge stranke, posebno u slučajevima kada bi vjerojatna posljedica odlaganja bila nenadoknativa šteta za nositelja prava ili u slučajevima kada postoji očigledna opasnost od uništavanja dokaza.

3. Sudske su vlasti ovlaštene tražiti od predlagatelja da pruži razumno dostupne dokaze kako bi se u dovoljnoj mjeri uvjerile da je predlagatelj nositelj prava i da je predlagateljevo pravo povrijeđeno ili da postoji neposredna opasnost od povrede, i naložiti predlagatelju da položi kauciju ili odgovarajuće osiguranje dovoljno za zaštitu tuženog i sprečavanje zloporabe.

4. Kada su privremene mjere određene bez saslušanja druge stranke, pogođene stranke se obavješćuju najkasnije odmah po izvršenju mjera. Preispitivanje se, uključujući pravo na saslušanje, obavlja na zahtjev tuženoga u razumnom roku nakon obavijesti o mjerama, zajedno s odlukom da li će se mjere izmijeniti, ukinuti ili potvrditi.

5. Od podnositelja zahtjeva mogu se tražiti ostale informacije potrebne za identifikaciju robe od strane tijela koje provodi privremene mjere.

6. Ne dovodeći u pitanje stavak 4., privremene mjere poduzete na temelju stavaka 1. i 2., na zahtjev tuženika, opozivaju se ili se na drugi način stavljaju izvan snage, ako postupak za donošenje odluke o meritumu spora nije pokrenut unutar razumnog roka, određenog od strane sudske vlasti koja je donijela odluku o takvim mjerama kada je to prema pravu članice dopušteno ili, u nedostatku te odredbe, u roku ne dužem od 20 radnih dana ili 31 kalendarskog dana, koji god od njih je dulji.

[...]"

7 Završni akt s rezultatima Urugvajskoga kruga multilateralnih pregovora o trgovini i, podložno sklapanju, Sporazum o osnivanju WTO-a potpisali su predstavnici Zajednice i država članica u Marrakechu (Maroko) 15. travnja 1994.

8 Do 1. siječnja 1975. zaštita od izravnog imitiranja proizvoda u Nizozemskoj bila je osigurana općim pravom, posebno propisima o protupravnim radnjama, među ostalim člankom 1401. Burgerlijk Wetboek (u daljnjem tekstu: Građanski zakonik), koji je 1. siječnja 1992. zamijenjen člankom 162. Sveska 6. Građanskog zakonika (u daljnjem tekstu: članak 6:162. Građanskog zakonika).

9 Do 1. siječnja 1992. člankom 1401. Građanskog zakonika bilo je predviđeno:

„Svakim nezakonitim činom kojim se uzrokuje šteta drugoj osobi obvezuje se osoba čijom je krivnjom šteta uzrokovana da nadoknadi štetu.”

10 Od 1. siječnja 1992. člankom 6:162. Građanskog zakonika predviđeno je, u mjeri u kojoj je to relevantno za ovaj slučaj, sljedeće:

„1. Svaka osoba koja počini protupravnu radnju u odnosu na drugu osobu, a koja joj se može pripisati, dužna je nadoknaditi štetu koju je pretrpjela ta druga osoba kao posljedicu predmetne radnje.

2. Svaka povreda prava i svaki čin ili propust koji su protivni zakonskoj obvezi ili nepisanom pravilu društvenog i poslovnog života smatraju se protupravnom radnjom, ne dovodeći pritom u pitanje postojanje razloga za opravdanje.

3. Protupravna radnja može se pripisati počinitelju ako je do nje došlo njegovom krivnjom ili zbog okolnosti za koju on odgovara na temelju zakona ili shvaćanja uvriježenih u društvu.”

11 Člankom 289. stavkom 1. Wetboek van Burgerlijke Rechtsvorderinga (u daljnjem tekstu: Zakonik o parničnom postupku) predviđeno je:

„U svim predmetima u kojima je, uzimajući u obzir interese stranaka, zbog žurnosti potrebna trenutačna privremena mjera, zahtjev se može podnijeti na raspravi koju predsjednik održava radnim danima koje je odredio u tu svrhu.”

12 U skladu s člankom 290. stavkom 2. Zakonika o parničnom postupku stranke se mogu dobrovoljno pojaviti pred predsjednikom u postupku privremene pravne zaštite. U tom slučaju podnositelja zahtjeva na raspravi mora zastupati odvjetnik, dok se tuženik može pojaviti osobno ili ga može zastupati odvjetnik.

13 U skladu s člankom 292. Zakonika o parničnom postupku privremenim odlukama ne dovodi se u pitanje odluka u glavnom postupku.

14 Naposljetku, u skladu s člankom 295. Zakonika o parničnom postupku žalba protiv privremene odluke može se podnijeti pred Gerechtshofom (Žalbenim sudom) u roku od 14 dana od njezine objave.

Glavni postupak

Predmet C-300/98

15 Dior je nositelj žigova za parfumerijske proizvode Tendre Poison, Eau Sauvage i Dolce Vita (u daljnjem tekstu: Diorovi žigovi), koji su predmet različitih međunarodnih registracija, među ostalim i za zemlje Beneluksa. Dior trguje svojim proizvodima u Europskoj zajednici sustavom selektivne distribucije. Diorovi proizvodi doživljavaju se kao prestižni i luksuzni.

16 Tuk je prodavao i isporučivao parfeme s Diorovim žigovima među ostalim i društvu Digros BV, koje ima poslovni nastan u Hoofddorpu (Nizozemska).

17 U glavnom je postupku Dior tvrdio da je Tuk povrijedio Diorove žigove time što je prodavao parfeme s tim žigovima jer te parfeme na tržište Europskoga gospodarskog prostora (u daljnjem tekstu: EGP) nije stavio Dior niti su oni stavljeni na to tržište s njegovom suglasnošću.

18 Tuk je u glavnom postupku dokazao da je dio predmetnih proizvoda nabavio u Nizozemskoj, odnosno unutar EGP-a, međutim, čini se da je dio parfema isporučenih društvu Digros BV došao izvan EGP-a.

- 19 Budući da je smatrao da se u glavnom postupku postavlja pitanje izravnog učinka članka 50. stavka 6. Sporazuma TRIPS, koji je u Nizozemskoj stupio na snagu 1. siječnja 1996., Arrondissementsrechtbank 's-Gravenhage (Okružni sud u Haagu) odlučio je prekinuti postupak i postaviti Sudu sljedeće prethodno pitanje:

„Trebali li članak 50. stavak 6. Sporazuma TRIPS tumačiti kao da ima izravan učinak u smislu da pravne posljedice utvrđene njime proizvode učinke čak i ako u nacionalnom zakonodavstvu nisu sadržane nikakve odgovarajuće odredbe?”

Predmet C-392/98

- 20 Layher Njemačka projektira i proizvodi različite vrste skela, uključujući skelu poznatu pod nazivom „Allroundsteiger”. Layher Nizozemska ekskluzivni je uvoznik te skele za Nizozemsku.
- 21 Layher Njemačka patentirao je svoj proizvod u Njemačkoj i Nizozemskoj. Patent je istekao 16. listopada 1994. u Njemačkoj i 7. kolovoza 1995. u Nizozemskoj.
- 22 Assco Gerüste GmbH proizvodi vrstu skele poznatu pod nazivom „Assco Rondosteiger”. Tim proizvodom, čiji su sustav montaže i mjerenja jednaki kao kod skele „Allroundsteiger” društva Layher Njemačka, u Nizozemskoj trguje R. Van Dijk, koji posluje pod tvrtkom Assco Holland Steigers Plettac Nederland.
- 23 Layher Njemačka i Layher Nizozemska podnijeli su 14. ožujka 1996. predsjedniku Rechtbank te Utrecht (Sud u Utrechtu, Nizozemska) zahtjev za privremenu pravnu zaštitu na temelju kojeg bi se društvu Assco zabranilo da proizvod „Assco Rondosteiger” u obliku u kojem se tada proizvodio uvozi u Nizozemsku te ga tamo prodaje, nudi na prodaju ili da njime na neki drugi način trguje.
- 24 Layher Njemačka i Layher Nizozemska temelje svoj zahtjev na okolnosti da je Assco počinio protupravnu radnju u odnosu na njih time što je trgovao vrstom skele koja je bila izravna imitacija „Allroundsteigera”. Očito je da se prema nizozemskom pravu na odredbe nizozemskog zakonodavstva navedene u točkama 10. i 11. ove presude može pozvati kako bi se spriječilo nezakonito imitiranje industrijskog dizajna.
- 25 Predsjednik Rechtbank te Utrecht (Sud u Utrechtu) prihvatio je taj zahtjev. Uz to je utvrdio da je rok iz članka 50. stavka 6. Sporazuma TRIPS godina dana.
- 26 Assco je protiv te odluke podnio žalbu pri Gerechthofu te Amsterdam (Žalbeni sud u Amsterdamu, Nizozemska). Presudom od 9. siječnja 1997. Gerechthof (Žalbeni sud) je u biti potvrdio odluku o privremenoj pravnoj zaštiti i ukinuo je samo u dijelu u kojem se utvrđuje važeći rok u skladu s člankom 50. stavkom 6. Sporazuma TRIPS.
- 27 Assco je zatim podnio žalbu u kasacijskom postupku pri Hoge Raad der Nederlanden (Vrhovni sud Nizozemske), koji je odlučio prekinuti postupak i postaviti Sudu sljedeća tri prethodna pitanja:
- „1. Je li Sud nadležan za tumačenje članka 50. Sporazuma TRIPS i u mjeri u kojoj se odredbe tog članka ne odnose na privremene mjere za sprječavanje povrede prava žiga?

2. Ima li članak 50. Sporazuma TRIPS, a posebno njegov stavak 6., izravan učinak?
3. Ako se u skladu s nacionalnim građanskim pravom protiv imitiranja industrijskog dizajna može pokrenuti postupak na temelju općih odredaba o protupravnim radnjama, a posebno onih o nepoštenoj konkurenciji, treba li zaštitu koja je tako osigurana nositelju prava smatrati „pravom intelektualnog vlasništva” u smislu članka 50. stavka 1. Sporazuma TRIPS?”

28 U pitanjima koja su postavila dva suda koja su uputila zahtjev ističu se tri točke koje se odnose na sljedeće:

- nadležnost Suda za tumačenje članka 50. Sporazuma TRIPS i uvjete izvršenja te nadležnosti (prvo pitanje u predmetu C-392/98),
- ima li članak 50. stavak 6. Sporazuma TRIPS izravan učinak (jedino pitanje u predmetu C-300/98 i drugo pitanje u predmetu C-392/98) i
- tumačenje izraza „pravo intelektualnog vlasništva” iz članka 50. stavka 1. Sporazuma TRIPS (treće pitanje u predmetu C-392/98).

Dopuštenost zahtjeva za prethodnu odluku u predmetu C-300/98

29 Vijeće i Komisija, koje na raspravi podupire nizozemska vlada, osporavaju dopuštenost zahtjeva za prethodnu odluku u predmetu C-300/98 uz obrazloženje da u zahtjevu za prethodnu odluku nije navedeno zašto je odgovor na postavljeno pitanje potreban sudu koji je uputio zahtjev da bi mogao donijeti odluku.

30 Međutim, očito je da je pri ispitivanju u glavnom postupku sud koji je uputio zahtjev, koji je bio pozvan naložiti privremene mjere na temelju nacionalnog prava, utvrdio, s jedne strane, da se člankom 50. stavkom 6. Sporazuma TRIPS određuju ograničenja u pogledu trajanja takvih mjera i, s druge strane, da se ta ograničenja ne javljaju u odredbama nacionalnog prava o odobrenju privremenih mjera. Stoga svojim pitanjem sud koji je uputio zahtjev želi utvrditi mora li u tim uvjetima pri donošenju presude poštovati rokove određene člankom 50. stavkom 6. Sporazuma TRIPS. Osim toga, njegovo je pitanje u biti jednako drugom pitanju u predmetu C-392/98, čija se dopuštenost ne osporava.

31 U tim okolnostima valja odgovoriti na pitanja postavljena u obama predmetima. Na pitanja valja odgovoriti redosljedom navedenim u točki 28. ove presude.

Nadležnost Suda za tumačenje članka 50. Sporazuma TRIPS

32 Prvim pitanjem koje je postavio sud koji je uputio zahtjev u predmetu C-392/98 želi se utvrditi je li područje primjene presude od 16. lipnja 1998., Hermès (C-53/96, Zb., str. I-3603.), u vezi s nadležnošću Suda za tumačenje članka 50. Sporazuma TRIPS ograničeno samo na situacije obuhvaćene pravom žiga.

33 Sporazum TRIPS, koji čini Prilog 1. C Sporazumu o osnivanju WTO-a, sklopile su Zajednica i njezine države članice na temelju podijeljene nadležnosti (vidjeti mišljenje

1/94 od 15. studenoga 1994., Zb., str. I-5267., t. 105.). Iz navedenog proizlazi da je u slučaju kada se predmet daje na odlučivanje Sudu u skladu s odredbama Ugovora, a posebno njegova članka 177., za određivanje obveza koje je preuzela Zajednica i za tumačenje u tu svrhu odredaba Sporazuma TRIPS nadležan Sud.

- 34 Sud je osobito nadležan za tumačenje članka 50. Sporazuma TRIPS kako bi zadovoljio potrebe pravosudnih tijela država članica kada su pozvana primijeniti nacionalna pravila kako bi naložila privremene mjere za zaštitu prava proizišlih iz zakonodavstva Zajednice koja su obuhvaćena područjem primjene Sporazuma TRIPS (vidjeti gore navedenu presudu *Hermès*, t. 28. i 29.).
- 35 Isto tako, ako se odredba kao što je članak 50. Sporazuma TRIPS može primjenjivati na situacije koje istovremeno ulaze u područje primjene nacionalnog prava kao i prava Zajednice, kao što je to slučaj u području žigova, Sud je nadležan za njezino tumačenje radi izbjegavanja budućih različitih tumačenja (vidjeti gore navedenu presudu *Hermès*, t. 32. i 33.).
- 36 U tom pogledu valja naglasiti da države članice i institucije Zajednice imaju obvezu uske suradnje u ispunjavanju obveza koje su preuzele na temelju podijeljene nadležnosti pri sklapanju Sporazuma o osnivanju WTO-a, uključujući Sporazum TRIPS (vidjeti u tom smislu gore navedeno mišljenje 1/94, t. 108.).
- 37 Budući da je članak 50. Sporazuma TRIPS postupovna odredba koju treba primjenjivati jednako u svakoj situaciji obuhvaćenoj njegovim područjem primjene i da se može primjenjivati na situacije koje istovremeno ulaze u područje primjene nacionalnog prava kao i prava Zajednice, od tijela država članica i Zajednice zahtijeva se da iz praktičnih i pravnih razloga tu obvezu jedinstveno tumače.
- 38 Samo Sud, djelujući u suradnji sa sudovima država članica na temelju članka 177. Ugovora, može osigurati takvo jedinstveno tumačenje.
- 39 Nadležnost Suda za tumačenje članka 50. Sporazuma TRIPS stoga nije ograničena samo na situacije obuhvaćene pravom žiga.
- 40 Stoga na prvo pitanje u predmetu C-392/98 valja dogovoriti da ako su pravosudna tijela država članica pozvana naložiti privremene mjere za zaštitu prava intelektualnog vlasništva koja su obuhvaćena područjem primjene Sporazuma TRIPS i ako je pred Sudom pokrenut postupak u skladu s odredbama Ugovora, a posebno njegova članka 177., Sud je nadležan za tumačenje članka 50. Sporazuma TRIPS.

Izravan učinak članka 50. stavka 6. Sporazuma TRIPS

- 41 Drugim pitanjem u predmetu C-392/98 i jedinim pitanjem u predmetu C-300/98 sudovi koji su uputili zahtjev u biti žele utvrditi jesu li i u kojoj mjeri postupovni zahtjevi iz članka 50. stavka 6. Sporazuma TRIPS ušli u područje prava Zajednice tako da su nacionalni sudovi dužni primijeniti ih na zahtjev stranaka ili po službenoj dužnosti.
- 42 Prema ustaljenoj sudskoj praksi Suda, odredba sporazuma zaključenog između Zajednice i trećih zemalja mora se smatrati izravno primjenjivom kada se s obzirom na

tekst, sadržaj i prirodu sporazuma može zaključiti da odredba izražava jasnu, preciznu i bezuvjetnu obvezu koja u izvršenju i učincima ne ovisi o usvajanju bilo kakvog naknadnog akta (vidjeti s tim u vezi presude od 30. rujna 1987., Demirel, 12/86, Zb., str. 3719., t. 14., i od 16. lipnja 1998., Racke, C-162/96, Zb., str. I-3655., t. 31.).

- 43 Sud je već presudio da, uzimajući u obzir njihovu narav i strukturu, Sporazum o osnivanju WTO-a i njegovi prilozi u načelu ne pripadaju pravilima s obzirom na koje Sud nadzire mjere institucija Zajednice na temelju članka 173. prvog stavka Ugovora o EZ-u (koji je nakon izmjene postao članak 230. prvi stavak UEZ-a) (vidjeti presudu od 23. studenoga 1999., Portugal/Vijeće, C-149/96, Zb., str. I-8395., t. 47.).
- 44 Iz istih razloga kao što su oni koje je Sud naveo u točkama 42. do 46. gore navedene presude Portugal/Vijeće, odredbe Sporazuma TRIPS, koji je prilog Sporazumu o osnivanju WTO-a, nisu takve da se njima stvaraju prava na koja se pojedinci na temelju prava Zajednice mogu izravno pozvati pred sudovima.
- 45 Međutim, tvrdnjom da odredbe Sporazuma TRIPS u tom smislu nemaju „izravan učinak” ne rješava se potpuno problem koji su istaknuli sudovi koji su uputili zahtjev.
- 46 Članak 50. stavak 6. Sporazuma TRIPS postupovna je odredba koja je namijenjena da se primjenjuje na sudovima Zajednice i na nacionalnim sudovima na temelju obveza koje su preuzele Zajednica i države članice.
- 47 U području na koje se primjenjuje Sporazum TRIPS i koje je Zajednica već pravno uredila, kao što je to slučaj s područjem žigova, iz gore navedene presude Hermès, a posebno iz njezine točke 28., proizlazi da su pravosudna tijela država članica na temelju prava Zajednice dužna, kada su pozvana primijeniti nacionalna pravila kako bi naložila privremene mjere za zaštitu prava iz tog područja, to učiniti uzimajući u što većoj mjeri u obzir tekst i svrhu članka 50. Sporazuma TRIPS.
- 48 S druge strane, u području koje Zajednica još nije pravno uredila i koje je stoga u nadležnosti država članica, zaštita prava intelektualnog vlasništva i mjere koje su u tu svrhu donijela pravosudna tijela nisu obuhvaćeni područjem primjene prava Zajednice. Stoga se pravom Zajednice ne zahtijeva niti isključuje da neka država članica u svome pravnom poretku pojedincima prizna pravo da se izravno pozovu na pravilo utvrđeno člankom 50. stavkom 6. Sporazuma TRIPS ili da obveže sudove da po službenoj dužnosti primijene spomenuto pravilo.
- 49 Stoga na drugo pitanje u predmetu C-392/98 i jedino pitanje u predmetu C-300/98 valja odgovoriti da:
- u području na koje se primjenjuje Sporazum TRIPS i koje je Zajednica već pravno uredila pravosudna tijela država članica na temelju prava Zajednice dužna su, kada su pozvana primijeniti nacionalna pravila kako bi naložila privremene mjere za zaštitu prava iz tog područja, to učiniti uzimajući u što većoj mjeri u obzir tekst i svrhu članka 50. Sporazuma TRIPS, ali
  - u području koje Zajednica još nije pravno uredila i koje je stoga u nadležnosti država članica, zaštita prava intelektualnog vlasništva i mjere koje su u tu svrhu donijela pravosudna tijela nisu obuhvaćeni područjem primjene prava Zajednice.

Stoga se pravom Zajednice ne zahtijeva niti isključuje da neka država članica u svome pravnom poretku pojedincima prizna pravo da se izravno pozovu na pravilo utvrđeno člankom 50. stavkom 6. Sporazuma TRIPS ili da obveže sudove da po službenoj dužnosti primijene spomenuto pravilo.

Tumačenje izraza „pravo intelektualnog vlasništva”

- 50 Trećim pitanjem u predmetu C-392/98 želi se utvrditi može se li pravo na tužbu na temelju općih odredaba nacionalnog prava o protupravnim radnjama, posebno o nepoštenoj konkurenciji, s ciljem zaštite industrijskog dizajna od imitiranja kvalificirati kao „pravo intelektualnog vlasništva” u smislu članka 50. stavka 1. Sporazuma TRIPS.
- 51 Tako formulirano pitanje podijeljeno je u dva dijela. Kao prvo, valja utvrditi je li industrijski dizajn, kao što je onaj o kojem je riječ u glavnom postupku, obuhvaćen područjem primjene Sporazuma TRIPS. Ako jest, valja, kao drugo, utvrditi čini li pravo na tužbu na temelju općih odredaba nacionalnog prava, kao što su one o kojima je riječ u glavnom postupku i čiji je cilj zaštita dizajna od imitiranja „pravo intelektualnog vlasništva” u smislu članka 50. Sporazuma TRIPS.
- 52 U pogledu prvog dijela pitanja sud koji je uputio zahtjev pravilno je istaknuo da se u skladu s člankom 1. stavkom 2. Sporazuma TRIPS izraz „pravo intelektualnog vlasništva” iz članka 50. odnosi na sve kategorije intelektualnog vlasništva na koje se primjenjuju odjeljci 1. do 7. dijela II. tog sporazuma. Odjeljak 4. odnosi se na „Industrijski dizajn (Modeli i uzorci)”.
- 53 U članku 25. Sporazuma TRIPS utvrđeni su uvjeti zaštite industrijskog dizajna na temelju Sporazuma TRIPS. Članak 26. odnosi se na narav zaštite, moguće izuzetke i trajanje zaštite.
- 54 Na sudu je koji je uputio zahtjev da ocijeni zadovoljava li industrijski dizajn o kojem je riječ u glavnom postupku uvjete predviđene člankom 25. Sporazuma TRIPS.
- 55 Što se tiče drugog dijela pitanja, Sporazum TRIPS ne sadržava izričitu definiciju izraza „pravo intelektualnog vlasništva” u smislu tog sporazuma. Stoga taj izraz, koji se pojavljuje mnogo puta u preambuli i tekstu Sporazuma TRIPS, valja tumačiti u kontekstu tog sporazuma te s obzirom na njegov predmet i svrhu.
- 56 U skladu s prvom uvodnom izjavom Sporazuma TRIPS, njegovi ciljevi su „smanjiti nepravilnosti i prepreke u međunarodnoj trgovini, [...] uzimajući u obzir potrebu za promicanjem učinkovite i primjerene zaštite prava intelektualnog vlasništva i osiguranja da mjere i postupci za ostvarivanje prava intelektualnog vlasništva sami po sebi ne postanu prepreke zakonitoj trgovini”. U drugoj uvodnoj izjavi ugovorne stranke prepoznaju potrebu za novim pravilima i disciplinama vezano uz:

„[...]

(b) odredbe odgovarajućih normi i načela u vezi s dostupnošću, obujmom i uporabom trgovinskih aspekata prava intelektualnog vlasništva;

(c) određivanje učinkovitih i prikladnih mjera za ostvarivanje trgovinskih aspekata prava intelektualnog vlasništva, uzimajući u obzir razlike u nacionalnim pravnim sustavima;

[...]"

- 57 U trećoj i četvrtoj uvodnoj izjavi Sporazuma TRIPS ugovorne stranke prepoznaju „potrebu za multilateralnim okvirom načela, pravila i disciplina u području međunarodne trgovine krivotvorenom robom” i činjenicu „da su prava intelektualnog vlasništva privatna prava”.
- 58 Člankom 1. stavkom 1. Sporazuma TRIPS, koji se odnosi na „Prirod[u] i obujam obveza”, predviđeno je da su članice slobodne odrediti odgovarajuću metodu primjene odredaba Sporazuma TRIPS unutar vlastitog pravnog sustava i prakse.
- 59 Člankom 62. Sporazuma TRIPS, koji čini dio njegova dijela IV. pod naslovom „Stjecanje i primjena prava intelektualnog vlasništva i srodni postupci među strankama”, prvim i drugim stavkom predviđeno je da ugovorne stranke mogu tražiti, kao uvjet za stjecanje ili održavanje prava intelektualnog vlasništva, pridržavanje razložnih postupaka i formalnosti, uključujući postupke za priznavanje ili registraciju. Međutim, ti postupci nisu nužan uvjet za stjecanje ili održavanja prava intelektualnog vlasništva u smislu Sporazuma TRIPS.
- 60 Iz gore navedenih odredaba u cjelini proizlazi da je Sporazumom TRIPS prepušteno ugovornim strankama da u okviru svojih pravnih sustava, a posebno sustava privatnog prava, detaljno odrede interese koji će biti zaštićeni Sporazumom TRIPS kao „prava intelektualnog vlasništva” i metodu zaštite, pod uvjetom, s jedne strane, da je ta zaštita uvijek učinkovita, osobito u pogledu sprječavanja trgovine krivotvorenom robom, i, s druge strane, da ne dovodi do nepravilnosti ili prepreka u međunarodnoj trgovini.
- 61 Pravna sredstva za sprječavanje navodnog imitiranja industrijskog dizajna mogu se upotrebljavati za sprječavanje trgovine krivotvorenom robom, ali mogu biti i prepreka međunarodnoj trgovini.
- 62 Iz navedenog proizlazi da se pravo na tužbu na temelju općih odredaba nacionalnog prava o protupravnim radnjama, posebno o nepoštenoj konkurenciji, s ciljem zaštite industrijskog dizajna od imitiranja može kvalificirati kao „pravo intelektualnog vlasništva” u smislu članka 50. stavka 1. Sporazuma TRIPS.
- 63 Iz svega gore navedenog proizlazi da na treće pitanje u predmetu C-392/98 valja odgovoriti da je člankom 50. Sporazuma TRIPS prepušteno ugovornim strankama da u okviru svojih pravnih sustava odrede hoće li se pravo na tužbu na temelju općih odredaba nacionalnog prava o protupravnim radnjama, posebno o nepoštenoj konkurenciji, s ciljem zaštite industrijskog dizajna od imitiranja kvalificirati kao „pravo intelektualnog vlasništva” u smislu članka 50. stavka 1. Sporazuma TRIPS.

Troškovi

- 64 Troškovi nizozemske, danske, španjolske, francuske, portugalske vlade i vlade Ujedinjene Kraljevine te Vijeća i Komisije, koji su podnijeli očitovanja Sudu, ne

nadoknađuju se. Budući da ovaj postupak ima značaj prethodnog pitanja za stranke glavnog postupka pred sudovima koji su uputili zahtjev, na tim je sudovima da odluče o troškovima postupka.

Slijedom navedenoga,

SUD,

odlučujući o pitanjima koja su uputili Arrondissementsrechtbank 's-Gravenhage (Okružni sud u Haagu) presudom od 25. lipnja 1998. i Hoge Raad der Nederlanden (Vrhovni sud Nizozemske) presudom od 30. listopada 1998., odlučuje:

1. Ako su pravosudna tijela država članica pozvana naložiti privremene mjere za zaštitu prava intelektualnog vlasništva koja su obuhvaćena područjem primjene Sporazuma o trgovinskim aspektima prava intelektualnog vlasništva (Sporazum TRIPS), kako je utvrđen u Prilogu 1. C Sporazumu o osnivanju Svjetske trgovinske organizacije, koji je odobren u ime Zajednice, s obzirom na pitanja iz njezine nadležnosti, Odlukom Vijeća 94/800/EZ od 22. prosinca 1994., i ako je pred Sudom pokrenut postupak u skladu s odredbama Ugovora o EZ-u, a posebno njegova članka 177. (koji je postao članak 234. UEZ-a), Sud je nadležan za tumačenje članka 50. Sporazuma TRIPS.

2. U području na koje se primjenjuje Sporazum TRIPS i koje je Zajednica već pravno uredila pravosudna tijela država članica na temelju prava Zajednice dužna su, kada su pozvana primijeniti nacionalna pravila kako bi naložila privremene mjere za zaštitu prava iz tog područja, to učiniti uzimajući u što većoj mjeri u obzir tekst i svrhu članka 50. Sporazuma TRIPS.

U području koje Zajednica još nije pravno uredila i koje je stoga u nadležnosti država članica zaštita prava intelektualnog vlasništva i mjere koje su u tu svrhu donijela pravosudna tijela nisu obuhvaćeni područjem primjene prava Zajednice. Stoga se pravom Zajednice ne zahtijeva niti isključuje da neka država članica u svome pravnom poretku pojedincima prizna pravo da se izravno pozovu na pravilo utvrđeno člankom 50. stavkom 6. Sporazuma TRIPS ili da obveže sudove da po službenoj dužnosti primijene spomenuto pravilo.

3. Člankom 50. Sporazuma TRIPS prepušteno je ugovornim strankama da u okviru svojih pravnih sustava odrede hoće li se pravo na tužbu na temelju općih odredaba nacionalnog prava o protupravnim radnjama, posebno o nepoštenoj konkurenciji, s ciljem zaštite industrijskog dizajna od imitiranja kvalificirati kao „pravo intelektualnog vlasništva” u smislu članka 50. stavka 1. Sporazuma TRIPS.

Objavljeno na javnoj raspravi u Luxembourg u 14. prosinca 2000.

[Potpisi]

---

* Jezik postupka: nizozemski

RADNI PRIJEVOD